

at gaa Frivillighedens Vej, kan det naturligvis ikke nytte af Besidderen at kræve større Godtgørelse, end hvad Frigørelsen kan antages at være værd for ham. Det er blandt andet ud fra dette Synspunkt, at man er naaet til de Vilkaar, paa hvilke Besidderen kan faa sig Besiddelsen overdraget til fri Ejendom. Disse gaar ud paa:

at der erlægges en Afgift til Statskassen af 10 pCt. af Besiddelsens Værdi som Vederlag for den Begunstigelse, der ydes de nuværende Besiddere,

at der stilles saa megen Jord til Raadighed til Oprettelse af mindre Jordbrug, som kan afstaaes uden større Ulemper for Godsernes Drift,

og at ogsaa de Interesser, som Samfundet har i Henseende til at bevare de til Majoraterne hørende Skove, Kunstsamlinger m. v., sker Fyldest.

Med Hensyn til Fastsættelsen af den Afgift, der skal erlægges, har man ikke ment, at der i den for nogle Majorater eksisterende Hjemfaldsret til Staten var noget Udgangspunkt at finde. Denne Ret skønnes reelt set at være af underordnet Betydning, og man har derfor ikke fundet Anledning til at foreslaa en Forskelsbehandling af Majoraterne, eftersom der til disse er knyttet Hjemfaldsret eller ej. Til Bestemmelse af den Afgifts Størrelse, som med Rimelighed kan forlanges, lader der sig i det hele taget næppe finde sikre Holdepunkter, der er praktisk anvendelige, og man har derfor ogsaa, skønt det muligt kunde synes mest rationelt f. Eks. at sætte Afgiften noget højere for Hovedgaardsjorden end for den øvrige Besiddelse, ganske afstaaet fra at sondre mellem de forskellige Arter af Besiddelse. Man har i Stedet herfor valgt at følge et *ulmindeligt Støn over samtlige Forhold* og har i saa Henseende ment, at Afgiften passende kunde sættes til 10 pCt. af den samlede Besiddelsens Værdi (Hovedgaardsjord, Skove, Bøndergods, Kapital m. v.). Herunder er det dog anset for rimeligt at bortse fra de Besidderen paahvilende Legater, Apaager, Enkepensioner o. l., der sædvanligvis staar i en vis Forbindelse med Fideikommisbaandet, samt fra Laan, der er opaget til Forbedring af den faste Ejendom, orsaavidt den Ejendommen derved tilførte Værdiforøgelse endnu er til Stede, men erimod ikke fra anden mulig paahvilende Værdi, selv om denne ogsaa maatte være tilfiet med Justitsministeriets Billigelse.

En Betingelse for, at Afgiften kun liver 10 pCt., er imidlertid, at Besidderne

bestemmer sig til at gøre Brug af det givne Tilbud inden 5 Aar efter Lovens Ikrafttræden. Paa den anden Side har man anset det for hensigtsmæssigt, at der gaves en noget længere Tidsfrist, inden den ved Forslaget aabnede Vej helt lukkedes, og det er derfor foreslaaet, at Adgangen til at faa Besiddelsen til fri Ejendom skal staa Besidderne aaben i yderligere 5 Aar, men kun mod forhøjet Afgift. Alene for ikke at stille saadanne Besiddere, der først sent bestemmer sig, gunstigere end dem, der allerede gaar ind paa Ordningen inden Udløbet af det første Femaar, er det rigtigt at forhøje Afgiften noget, og denne er da foreslaaet afrundet til 15 pCt.

For samtlige Majorater vil Afgiften antagelig med 10 pCt. af den samlede Besiddelsens Værdi indbringe ca. 40 Mill. Kr. For 1915 er Værdien af de samlede Majoratsbesiddelser andetsteds opgjort til 367 Mill. Kr. Herfra gaar imidlertid foruden Kapitalværdien af de paahvilende Legater m. v. Værdien af det Løse, som falder ind under § 6, 1ste Stykke, og med Hensyn til hvilket der efter § 2, andet Stykke, foreslaas Afgiftsfrihed, medens der paa den anden Side med den 1916 foretagne Ejendoms-skyldvurdering maa regnes med en betydelig højere Værdi for de under Majoraterne hørende faste Ejendomme. Majoratsbesiddelsernes Værdi vil antagelig derefter med et rundt Tal kunne anslaaes til 400 Mill. Kr.

Agiften indbetales enten i rede Penge eller i Obligationer efter disses af Nævnet ansatte Værdi.

De indgaaede Afgiftsbeløb henlægges til et „Jordfond“, hvis Midler skal anvendes til Erhvervelse af Jord til Udstykning, bl. a. saaledes ogsaa til at udrede den Erstatning, som tilkommer Besidderne, naar den Del af Jorden, som disse skal stille til Raadighed, afleveres. Hvor meget der vil medgaa hertil, vil naturligvis afhænge af Jordpriserne paa det Tidspunkt, da Jorden skal afstaaes, men der vil formentlig kunne regnes med et klækkeligt Overskud, der da kan finde Anvendelse til anden Jorderhvervelse eller til Byggelaan m. v. til mindre Jordbrugere.

Foruden Betaling af 10 pCt. af den samlede Besiddelsens Værdi foreslaas det, at der af den overtagne Jord skal stilles indtil en Fjerdedel til Raadighed til Udstykning, idet der dog, naar Afstaaelsen af Jorden finder Sted, ydes Ejeren Vederlag herfor. Ved Fastsættelse af den Jord, hvoraf Besidderne skal stille